

A person in silhouette is seen from behind, pushing a sled across a vast, flat, and hazy landscape. The scene is dimly lit, suggesting dawn or dusk, with a soft glow on the horizon. The person is wearing a helmet and dark clothing. The sled is partially visible in the foreground, and the person's shadow is cast on the ground.

GPS OG SAT

Slædepatruljen Sirius fylder 60 år. GPS'en og satellittelefonen er
Schmidt Mikkelsen kan pege på, siden patruljen blev oprettet i 1950
omgivelserne på Daneborg og klimaet har forandret sig en del i d

TELLITTELEFON

er de to største forbedringer, som den tidligere Sirius-mand Peter
1950. Rejserne med hundeslæde er stort set de samme, mens
de 60 år.

Tekst og foto: **Sune Wadskjær Nielsen**

– Med de faciliteter og bekvemmeligheder, patruljen efterhånden har fået, kunne min gamle bedstemor være med.

Sådan sagde Slædepatruljen Sirius' barske grundlægger Ib Poulsen (1909-1994) på sine gamle dage. Helt så langt vil Peter Schmidt Mikkelsen, som var Sirius-mand 1977-79, dog ikke gå. Han er netop vendt tilbage til Nuuk fra et tre-ugers besøg på Slædepatruljen Sirius' hovedkvarter i Daneborg.

– Sirius-folkene i dag er fantastisk godt uddannede og bedre uddannede, end vi var på det tidspunkt. Det er nogle fyre, der vil prøve sig selv af. Jeg har et rigtigt godt indtryk af de mennesker, der er deroppe, siger Peter Schmidt Mikkelsen, som er souschef på Grønlands Klimaforskningscenter og formand for foreningen NANOK, der restaurerer gamle fangsthytter i Nordøstgrønland.

Problemer med nordmænd og tyskere

Den berømte slædepatrulje begyndte sit virke 18. august 1950 og hed indtil 1953 Operation Resolut, hvorefter den skiftede navn til SIRIUS. Den er opkaldt efter den klareste stjerne i stjernebilledet Store Hund. Selv om Nordøstgrønland er et af verdens mest ugæstfrie områder, har der været flere forsøg på at fravriste Danmark denne ødemark. Først forsøgte nationalistiske norske fangstmænd at kolonisere Nordøstgrønland, og under Anden Verdenskrig oprettede tyskerne i hemmelighed vejrstationer flere steder på Grønlands østkyst. En dansk slædepatrulje opdagede alle de tyske aktiviteter og fik jaget dem på

flugt med amerikansk hjælp. Under Den Kolde Krig var Grønland en vigtig landingsplads for USA's strategiske bombefly, og amerikanerne var meget ivrige efter, at Danmark fortsatte med at have patruljer i Nordøstgrønland. Samtidig var det nødvendigt for at hævde Danmarks suverænitet over området. Derfor stablede søværnet en permanent slædepatrulje på benene.

Daneborg er vokset

Daneborg har forandret sig markant, siden Peter Schmidt Mikkelsen var Sirius-mand.

– Den er blevet meget større, der er kommet mange flere bygninger, meget mere teknik, større maskiner og flere mennesker, opsummerer han.

De nye bygninger, der er skudt op, er gæstehuse, et fartøjshus, et aktivitetshus (fitnesscenter red.), kontorfaciliteter til læger, dyrlæger og tandlæger og en messebygning med tårn. Desuden er de bygninger, som fandtes i 1970'erne, blevet renoveret og bedre isoleret, og der er kommet en landingsbane tættere på basen. Daneborgs store modernisering gør ikke Peter Schmidt Mikkelsen misundelig på nutidens Sirius-folk.

– Teknikken har på mange måder gjort det nemmere og fjernet det værste slæb, men der er også meget teknik, der kan gå i stykker og skal vedligeholdes. Det er alt fra køretøjer til alt muligt elektrisk udstyr. Vi havde en mere manuel, praktisk og enklere livsform, end man har i dag, hvor man er vanskeligt stillet, hvis ikke teknikken dur, forklarer Peter Schmidt Mikkelsen.

GPS'en og satellittelefonen ville han til gengæld gerne have haft med på

Siden 1970'erne er Sirius-folkenes uddannelse blevet mere skræddersyet, som eksempelvis dette skikursus, hvor Sirius-aspiranterne lærer, hvad de skal gøre, hvis isen bryder sammen under dem. Før blev de sendt på generelle kurser i ski og førstehjælp, hvor også andre soldater deltog.

Operation Resolut (som senere blev omdøbt til Slædepatruljen Sirius) havde i sine første år base på Ella Ø her på billedet, men flyttede i sommeren 1951 150 kilometer mod nord til Daneborg.

slædepatruljerne i 1970'erne.

– Da vi rejste rundt, var det udelukkende med kort og kompas. Vi kunne risikere, at der var afvigelser på kortet på 20 kilometer. Det gjorde det vanskeligt at navigere i dårligt vejr og i tåge. I dag har man fået GPS og det er jo helt fantastisk. Dermed kan man navigere uanset vejret. Den viser, hvor man skal hen inden for ganske få meter, siger Peter Schmidt Mikkelsen. Han er lige så begejstret for satellittelefonen.

– Nu kan man bruge satellittelefonen, hvis man ikke kan komme igennem på radio og ringe og sige, vi har ingen problemer. Vi er i god behold, siger Peter Schmidt Mikkelsen.

Særligt avlede Sirius-hunde

De lange ture på hundeslæder er Slædepatruljen Sirius' essens. Her er vilkårene stort set de samme som i 1950.

– Når du er ude på slæderejsen, når du forlader stationen med al dens teknik, internet og nye bygninger, så ligner det egentlig sig selv utrolig meget. Det er jo stadigvæk koldt, og det er stadigvæk med hundeslæden. Jeg tror grundlæggende, det er helt uforandret i forhold til, da vi startede i 1950, siger Peter Schmidt Mikkelsen.

Slædeholdene kan komme længere omkring end for 60 år siden. Hundene er igennem et målrettet avlsarbejde blevet meget større og stærkere, end da man begyndte med almindelige grønlandske slædehunde. Nu har man fremavlet en særlig Sirius-hund.

I 1950'erne var slædeholdenes radius cirka 300 kilometer mod syd og nord. Allerede i Peter Schmidt Mikkelsens tid begyndte flyvevåbnet at flyve slædeholdet til f.eks. Station Nord, så de kun skulle rejse tilbage til Daneborg og ikke begge veje som før i tiden. Sådan fungerer det også i dag.

Klimaforandringerne er ikke kun en ulempe

Slædepatruljerne er afhængige af havisen, og derfor har klimaforandringerne stor betydning for Sirius-folkene. Temperaturerne stiger hurtigere i de arktiske områder end noget andet sted på jorden.

– Vintrene er kortere og mildere. Vi startede allerede omkring 1. november, hvor slædeholdene tog af sted i hver sin retning. Dem, der kørte sydpå, kunne forholdsvis roligt gøre det omkring 1. november, men det har man ikke kunnet siden år 2000. Isen har ikke været tyk nok til, at man overhovedet har kunnet køre sydpå i efteråret. Den isfrie periode er i det hele taget blevet længere. Der taler vi om to-tre ugers forlængelse, forklarer Peter Schmidt Mikkelsen. Isens tilbagetog betyder også, at havet er begyndt at gnave i kysten. Gamle fangsthytter er forsvundet i Atlanterhavets dønninger, der har fået friere spil i de år, hvor storisen ikke viser sig om sommeren.

Skrækscenariet for Slædepatruljen Sirius har Peter Schmidt Mikkelsen set på vestkysten.

– Der er bygder på vestkysten, hvor livsgrundlaget er forsvundet, fordi man ikke kan køre på hundeslæde. Isen lægger sig simpelthen ikke i fjordene længere. Det har været en katastrofe for dem, og det er ikke usandsynligt, at det samme kunne ske i Østgrønland, siger han forsigtigt og understreger, at han ikke tør spå om fremtiden.

– Jeg har personligt oplevet 58 minusgrader, og det er ikke behageligt hverken for hund eller mand, understreger Peter Schmidt Mikkelsen. Den slags temperaturer er sjældnere nu, og det er med til gøre strabadserne på slæderejserne lidt nemmere at komme igennem.